

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 7Csp/355/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117224725
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Farkášová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8117224725.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Danou Farkášovou v právnej veci žalobkyne: I. O., K.. XX.XX.XXXX, O. X.Z. XX, XXX XX V., právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou Goliášová Gabriela, s.r.o. so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, v konaní o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, takto

rozhodol:

rozhodol:

I. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia. a.s. - hotovostný úver k Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo 14.3.2012.v§4 Hlavy 5. Podmienky splácania úveru v znení: „Klient je povinný ako variabilný symbol uvádzať číslo UZ, prípadne iný variabilný symbol písomne oznámený Spoločnosťou. Neuvedenie správneho variabilného symbolu je považované za neuhradenie splátky úveru so všetkými s tým spojenými právnymi dôsledkami.“, j e neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia. a.s. - hotovostný úver k Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, zo 14.3.2012, v §1 Hlavy 18. Sankcie účtované v dôsledku omeškania klienta, v znení : „ V prípade omeškania klienta s úhradou splátky, či splátky RU je Spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať“ a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť Spoločnosti poplatok za upomienku vo výške 5,- EUR v prípade prvej upomienky a 12,- EUR v prípade druhej a ďalšej upomienky.“, j e neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. - hotovostný úver, k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, zo 14.3.2012. v§2 Hlavy 18. Sankcie účtované v dôsledku omeškania klienta , v znení : „ V prípade omeškania klienta je Spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať“ a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť Spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 17,- EUR. Táto pokuta bude Spoločnosťou vyúčtovaná maximálne jedenkrát za dobu trvania zmluvy. “, j e neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. Žalobkyňa má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom Okresného súdu Prešov číslo konania 7Csp/355/2017 - 27 zo dňa 28.05.2018 súd žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol. Rozhodol, že žalovaný má vo vzťahu k žalobkyňi nárok

na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd poukázal na to, že podľa jeho názoru zákonodarca umožnil podanie žaloby o určenie neprijateľných zmluvných podmienok len v prípade, ak zmluvný vzťah medzi dodávateľom a spotrebiteľom stále trvá, len vtedy možno konkrétneho spotrebiteľa, a to v individuálnom spotrebiteľskom spore chrániť pred neprijateľnou zmluvnou podmienkou alebo chrániť ho pred porušením spotrebiteľských práv. Súd 1. stupňa bol toho názoru, že ak je zmluvný vzťah ukončený, vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky pre konkrétneho spotrebiteľa nemá žiaden význam, ak súd nerozhoduje aj o plnení zo zmluvy, ktoré súvisia s danou neprijateľnou podmienkou. Súd poukázal na stranu 1037 Veľkého komentára CSP autorov Števček a spol., ako aj na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica 13Co/17/2015 zo dňa 24.05.2016, kde bol obdobný prípad, v ktorom bol uplatnený nárok žalobcu spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu premlčania bola zamietnutá, pričom odvolací súd uviedol a konkretizoval, že určením neprijateľnej zmluvnej podmienky by nedošlo k zmene právneho postavenia žalobcu, ani k vyriešeniu ich vzájomných vzťahov, a teda nezistil naliehavý právny záujem na danom určení a žalobu zamietol. Rovnako súd vo svojom rozsudku poukázal na obdobný záver, ktorý vyplýva z rozhodnutia Krajského súdu Trnava 25Co/92/2016 zo dňa 21.06.2017, keď uviedol, že individuálny spotrebiteľ nemá naliehavý právny záujem na výlučne určovacej žalobe o neprijateľnosť zmluvnej podmienky bez toho, aby sa zároveň spotrebiteľ domáhal uplatnenia alebo ochrany svojich spotrebiteľských práv. Vyhovenie takejto žalobe by nemalo žiaden praktický dopad na individuálne práva spotrebiteľa, neodstránilo by to stav neistoty v jeho právnom postavení, ani ohrozenie jeho individuálnych práv a jednoznačne by neodvrátilo následnú žalobu o plnenie.

2. Uznesením Krajského súdu v Prešove číslo konania 20Co/145/2018 - 83 zo dňa 30.05.2019 bol zrušený rozsudok súdu 1. stupňa a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Odvolací súd bol toho názoru, že žalobkyňa ako spotrebiteľ má naliehavý právny záujem na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky. Konštatoval, že spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované trvajúcou existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky v právnom vzťahu k dodávateľovi. Z tohto pohľadu nie je rozhodné, či dochádza k uplatneniu práv na plnenie alebo či sa spotrebiteľ obráti na súd za účelom zabezpečenia stavu právnej istoty, t.j. aby nebol obťažovaný hrozbou použitia podmienky, ktorej neplatnosť nikto neurčil. Len takto sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza, pretože len deklarováním, vyslovením neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky môže následne argumentovať vo vzťahu k žalovanému, napríklad v exekučnom konaní. Odvolací súd zároveň mal za to, že je daná pasívna vecná legitímácia žalovaného v tomto spore. Zmluva, ktorej preskúmanie je predmetom tohto konania bola uzatvorená medzi žalobkyňou ako spotrebiteľkou a žalovaným ako dodávateľom, preto je žalovaný aj napriek postúpeniu pohľadávky zmluvnou stranou predmetnej zmluvy. V prejednávanej veci bola postúpená len pohľadávka vyplývajúca z tohto hmotnoprávneho vzťahu. Aj keď došlo k postúpeniu pohľadávky, tým nezanikol hmotnoprávny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným. Bol to práve žalovaný, ktorý neprijateľné zmluvné podmienky skoncipoval a predložil žalobkyni na podpis a ktorý by ich prípadne ešte mohol použiť aj vo vzťahu k ďalším spotrebiteľom. Úlohou súdu prvej inštancie bude doplniť dokazovanie oboznámením pripojeného spisu 5Ro/387/2014 a zistiť, či predmetom tohto konania bola skutočne pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy, ktorá je rovnako predmetom prieskumu aj v tomto konaní a v intenciách naznačených odvolacím súdom rozhodnúť.

3. Súd vykonal dokazovanie vypočítaním žalobkyne a listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, pripojeným spisom Okresného súdu Humenné spisová značka 5Ro/387/2014 a zistil tento skutkový stav:

4. Z pripojeného spisu Okresného súdu Humenné spisová značka 5Ro/387/2014 súd zistil, že žalovaný sa návrhom doručeným Okresnému súdu Humenné dňa 01.12.2014 domáhal od žalobkyne vydania platobného rozkazu, ktorým by súd zaviazal žalobkyňu zaplatiť mu sumu 1.428,50 Eur na tom skutkovom základe, že uzatvoril so žalobkyňou dňa 14.03.2012 Úverovú zmluvu číslo XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej jej poskytol finančné prostriedky vo výške 1.400 Eur, ktoré sa zaviazala vrátiť v 48 splátkach po 49,10 Eur.

5. Súčasťou tohto spisu je Úverová zmluva číslo XXXXXXXXXXXXXXX0 zo dňa 14.03.2012, ktorú uzatvorila žalobkyňa ako dlžníčka so žalovaným ako veriteľom, predmetom ktorej bolo poskytnutie finančných prostriedkov v sume 1.400 Eur, ktoré sa zaviazala splácať v 48 mesačných splátkach po 49,10 Eur, RPMN predstavovalo od 26,1 % do 27,6 %, celková čiastka, ktorú mal spotrebiteľ zaplatiť predstavovala 2.190,72 Eur.

6. Podľa úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. - hotovostný úver hlavy 5, § 4: Klient je povinný ako variabilný symbol uvádzať číslo ÚZ, prípadne iný variabilný symbol písomne oznámený spoločnosťou. Neuvedenie správneho variabilného symbolu je považované za neuhradenie splátky úveru so všetkými s tým spojenými právnymi dôsledkami. Podľa Hlavy 18, § 1,2 úverových zmluvných podmienok žalovaného: V prípade omeškania klienta s úhradou splátky či splátky RÚ je spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti poplatok za upomienku vo výške 5 Eur v prípade prvej upomienky a 12 Eur v prípade druhej a ďalšej upomienky. V prípade, že ide o zaslanie prvej upomienky za dobu trvania zmluvy, nebude poplatok za upomienku účtovaný. Bez ohľadu na počet zaslaných upomienok, bude klientovi poplatok za upomienku účtovaný maximálne dvakrát za kalendárny mesiac, a to vždy len za upomienku zaslanú v listinnej podobe. Po zosplatení úveru už nebudú poplatky za upomienku klientovi účtované. V prípade omeškania klienta je spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 17 Eur. Táto pokuta bude spoločnosťou vyúčtovaná maximálne jedenkrát za dobu trvania zmluvy.

7. Platobným rozkazom Okresného súdu Humenné spisová značka 5Ro/387/2014 - 41 zo dňa 27.02.2015 súd uložil žalobkyni, aby do pätnástich dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatila žalovanému sumu 1.640,48 Eur, úrok z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 1.428,50 Eur od 25.11.2014 do zaplatenia, ako aj trovy konania. Platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 23.04.2015 a vykonateľnosť 23.04.2015.

8. Súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, keď mal doplniť dokazovanie a zistiť, či pohľadávka uplatnená pôvodnou úverovou zmluvou bola predmetom vydania platobného rozkazu, súd konštatuje, že sa jednalo o tú istú úverovú zmluvu, ktorej určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky sa žalobkyňa domáha v tomto spore a na jej základe bol vydaný platobný rozkaz.

9. Žalobkyňa súdu uviedla, že úverovú zmluvu v roku 2012 podpísala so žalovaným, poskytli jej úver 1.400 Eur, tento aj splácala, no neskôr sa dostala do finančných problémov. Vôbec nevedela čo sú neprijateľné zmluvné podmienky, aké poplatky a sankcie si žalovaný titulom tejto zmluvy od nej uplatňuje, preto sa obrátila na združenie, aby preskúmal úverovú zmluvu a to jej vysvetlilo, čo sú neprijateľné zmluvné podmienky. Je si vedomá svojho dlhu. Žalovaný jej zasiela výzvy a upomienky na zaplatenie. Predmetný dlh chce splácať v splátkach.

10. Súd vec prejednal na pojednávaní dňa 07.10.2019 v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu, ktorí svoju neprítomnosť ospravedlnili v písomnom podaní zo dňa 03.10.2019, v ktorom súhlasili s prejednaním veci v ich neprítomnosti. Mali za to, že žaloba je nedôvodná a žiadali žalobu žalobkyne v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietnuť.

11. Prítomný právny zástupca žalobkyne žiadal žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Poukázal na právne závery vyplývajúce z uznesenia Krajského súdu v Prešove.

12. Na základe takto zisteného skutkového stavu, súd právne uzatvára:

13. Podľa § 3 ods. 3 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

14. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

15. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

16. Podľa § 52 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

18. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

19. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

20. Podľa § 53 ods. 12 Občianskeho zákonníka, neprijateľnosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

21. Podľa § 53d Občianskeho zákonníka, spotrebiteľská zmluva, ktorá obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v znení, ako je uvedená vo výroku rozhodnutia súdu a jej uzavretie bolo dosiahnuté za použitia nekalej obchodnej praxi alebo úžery, je neplatná.

22. Podľa § 54 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. V pochybnostiach o význame zmluvnej podmienky sa výklad priaznivejší pre spotrebiteľa neuplatní, ak právo na príslušnom orgáne uplatňuje právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa.

23. Podľa § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

24. Súd mal za to, že žaloba žalobkyne je dôvodná. Pojem neprijateľná zmluvná podmienka vychádza z predpokladu, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá napriek požiadavke dobrej viery spôsobuje materiálnu disproporciu ku škode spotrebiteľa. Túto skutočnosť je súd povinný preveriť z úradnej moci, teda v tomto prípade sa nedá uvažovať o výsostnom práve spotrebiteľa, ktorý by nebol viazaný neprijateľnou podmienkou len za stavu, kedy by sa výslovne určenia jej neplatnosti domáhal. Neprijateľná podmienka je absolútne neplatná a to samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa.

25. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s "ratio legis" zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar.vl. 87/1995 Z. z.). Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch (Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.11.2012 sp. zn. 18Co 109/2011).

26. Zákon explicitne nekonfrontuje navzájom inštitút dobrých mravov a inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky. Odvolací súd nezaznamenal ani v judikatúre pomenovanie týchto inštitútov súkromného práva. Každopádne na to, aby sa skonštatovala blízkosť týchto inštitútov z hľadiska ich významu a zákonom sledovaného cieľa ratio legis, netreba použiť ani zložité výkladové metódy. Pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku, aj takto sa dajú definovať dobré mravy, ak tomuto kritériu zmluvná podmienka nevyhovuje, prieči sa dobrým mravom. Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej, rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi.

(Uznesenie Ústavného súdu SR z 24. 2. 2011, č. k. IV. ÚS 55/2011-19)

27. Pokiaľ ide o prvý žalobný petit žalobkyne, v ktorom sa domáhala určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky v § 4 hlavy 5 úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., v tejto súvislosti súd poukazuje na právoplatný rozsudok Okresného súdu Prešov číslo konania 29C/193/2010 zo dňa 16.12.2014, ktorý nadobudol právoplatnosť a v ktorom súd prvého stupňa žalovanému uložil povinnosť zdržať sa v právnych vzťahoch so spotrebiteľmi zmluvných formulárov a vo všeobecných obchodných podmienkach uvádzať znenie zmluvnej podmienky, a to „neuvedenie správneho variabilného symbolu na poštových poukážkach alebo na príkaze na úhradu je považované ako neuhradenie splátky úveru so všetkými s tým spojenými právnymi dôsledkami.“ Súd 1. stupňa v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že v danom prípade následok neuhradenia splátky úveru z dôvodu neuvedenia správneho variabilného symbolu súd posúdil ako neprimeranú sankciu vyvolávajúcu vážne právne dôsledky, napríklad následok okamžitej splatnosti úveru. Súd 1. stupňa vyslovil, že podľa jeho názoru žalovaný ako dodávateľ v prípade existencie iba jedného zmluvného záväzku so spotrebiteľom nemôže mať problém s priradením aj spotrebiteľom neidentifikovanej platby bez uvedenia variabilného symbolu a v prípade existencie viacerých záväzkov spotrebiteľa voči jednému dodávateľovi nastupuje zákonný predpoklad § 330 Obchodného zákonníka. Teda ak dlžník má voči veriteľovi niekoľko peňažných záväzkov a neurčí, ktorý záväzok plní, platenie sa týka najskôr záväzku, ktorého splnenie nie je zabezpečené alebo je najmenej zabezpečené. Inak záväzku najskôr splatného. Súd 1. stupňa v tomto rozsudku uviedol, že okrem iného žalovaný na jednej strane sankcionuje spotrebiteľa za neuvedenie variabilného symbolu právnym dôsledkom neuhradenia splátky úveru, avšak na druhej strane, si vyhradzuje právo platby poukázané spotrebiteľmi započítať na úhradu ich záväzkov podľa termínov ich splatnosti a to od záväzku najstaršieho s tým, že v prípade rovnakých záväzkov s rovnakým dátumom splatnosti bude úhrada použitá najprv na istinu, potom na úroky a následne na ďalšie príslušenstvo vrátane sankcií. Súd túto podmienku považoval za neprijateľnú v súlade s § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pokiaľ ide o túto neprijateľnú zmluvnú podmienku, v tejto súvislosti súd poukazuje na tento právoplatný rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 29C 193/2010 a jeho odôvodnenie v celom rozsahu.

28. Pokiaľ ide o určenie poplatku za upomienku ako neprijateľnej zmluvnej podmienky vo výške 5 Eur a druhej upomienky vo výške 12 Eur v § 1, hlavy 18, v tejto súvislosti súd uvádza a rovnako aj pokiaľ ide o § 2, hlavy 18, kde bola v úverových zmluvných podmienkach určená v prípade porušenia povinností spotrebiteľa zmluvná pokuta vo výške 17 Eur na Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/38/2018 zo dňa 18.12.2018, v ktorom Krajský súd konštatoval, že nemožno spochybníť, že uvedeným spôsobom sa spotrebiteľovi sťažuje orientácia v jeho zmluvných povinnostiach, ak niektoré z nich nie sú uvedené priamo v zmluve, ale vyplývajú z iného zmluvného dokumentu, pričom vzhľadom na jeho rozsiahlosť je orientácia v ňom problematická a dohľadanie povinností, sankcií a ich výšky vzťahujúcich sa na porušenie určitej povinnosti je prácne a tá - ktorá sankcia, respektíve iná povinnosť môže ľahko uniknúť pozornosti spotrebiteľa a byť prehliadateľná. Pri takejto zmluvnej koncepcii podmienok nie je ničím neobvyklým, že spotrebiteľ sa dozvie o existencii sankcie a jej výšky za porušenie povinnosti až v

čase, kedy si dodávateľ túto voči nemu uplatní. Odvolací súd nevyúčtil možnosť určenia konkrétnej výšky sankcie v dokumentoch tvoriacich prílohu zmluvy, je však nevyhnutné, aby zmluvné dojednania zakotvujúce povinnosti zmluvných strán boli zrozumiteľne a určito vymedzené už v základnom zmluvnom dokumente, k čomu však v predmetom prípade nedošlo. Všeobecné obchodné podmienky, úrokové sadzby, úverové zmluvné podmienky vypracoval samotný žalovaný, tie neboli individuálne dojednané so spotrebiteľom. V zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Individuálnosť ich dojednania nie je daná ani tým, že na VOP, prípadne na úrokové podmienky zmluva odkazuje. Odvolací súd rešpektujúc výklad Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C - 42/15 uviedol, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 uvedenej smernice musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči. Zároveň poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 3512/11, podľa ktorého je treba zdôrazniť, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel od obchodných zmlúv, majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnuté do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa ujdú.

29. Súd uvádza, že poplatky za upomienky a rovnako aj zmluvná pokuta boli uvedené iba v úverových zmluvných podmienkach žalovaného. Žalovaný nepreukázal ich individuálnosť a že boli dojednané so žalobkyňou ako spotrebiteľkou a že o nich bola upovedomená. Súd uvádza, že ustanovenia o poplatkoch, zmluvných pokutách, ktoré sú obsiahnuté iba vo všeobecných obchodných podmienkach, v úverových podmienkach, sadzobníkov poplatkov, na ktorý zmluva odkazuje, nemožno považovať za individuálne zmluvne dojednané ustanovenia, ktorých obsah pred podpisom zmluvy by žalobkyňa mala reálnu možnosť ovplyvniť. Spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným vykazuje znaky typizovanej a formulárovej zmluvy štandardne používanej žalovaným pri výkone jeho podnikateľskej činnosti, ku ktorej mohla žalobkyňa ako spotrebiteľ pristúpiť alebo nie. Pri jej kontrahovaní býva zo strany veriteľa v mnohých prípadoch využívaná neskusenosť spotrebiteľa a moment jeho prekvapenia, čomu svedčí aj zapracovanie rôznych poplatkov, zmluvných pokút a sankcií do úverových zmluvných podmienok ako aj do sadzobníka. Tieto majú mať podľa názoru súdu pre každého jeho zmluvného partnera, t.j. pre neurčitý počet klientov v súvislosti s poskytovaním bankových produktov a služieb zo strany žalobcu iba podporný a vysvetľujúci charakter individuálnych zmluvných dojednaní určitej zmluvy uzatvorenej už s konkrétnym klientom. Poplatky za upomienky podľa názoru súdu nemôžu mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mali povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné a netransparentné. Zmyslom upomienok je upozornenie a súčasne výzva pre dlžníka, aby si plnil svoju povinnosť plnením, ktoré je v omeškaní. Ich účelom by nemalo byť získavanie majetkového prospechu vo forme akejkoľvek finančnej sankcie voči spotrebiteľovi ako dlžníkovi, ktorý by prinášal majetkový prospech dodávateľovi. Poplatok za upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, plnenie ktoré je poskytované spotrebiteľovi. Súd z tohto dôvodu tak považoval poplatky za upomienky, ktoré boli dojednané v úverových zmluvných podmienkach za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa. Poplatky za služby spojené s administratívnou agendou predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa a konanie veriteľa v účtovaní týchto poplatkov možno hodnotiť vo vzťahu k spotrebiteľovi ako poškodzujúce, preto s poplatkami za takéto plnenie sa spája záver o ich neprijateľnosti. Pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak, tieto sú poskytované a vykonávané vo vlastnom zaujme dodávateľa.

30. Pokiaľ ide o zmluvnú pokutu vo výške 17 Eur, ktorá bola upravená iba v úverových zmluvných podmienkach, tu je potrebné považovať za absolútne neplatnú v súlade s § 544 a 545 Občianskeho zákonníka, tá nebola individuálne dohodnutá so žalovanou, nakoľko úverové zmluvné podmienky neboli žalovanou podpísané. Pri dojednaní o zmluvnej pokute v úverových zmluvných podmienkach, ide o dojednanie podľa názoru súdu absolútne neplatné, tie sú písané veľmi drobným voľným okom skoro nečitateľným písmom, ako aj celé úverové zmluvné podmienky. Navyše, dojednanie o zmluvnej pokute ako to vyplýva z obsahu úverových zmluvných podmienok je zapracované medzi menej podstatné a menej významné úverové zmluvné podmienky, čo môže vyvolať u spotrebiteľa dojem, že aj táto

je tak nedôležitá a nehovoriac o tom, že taký dojem vyvoláva aj veľkosť písma, ktorým sú tieto podmienky písané. Úverové zmluvné podmienky sú prakticky nečitateľné, teda nejasné, neurčité, a teda aj neplatné. Navyše je nutné uviesť, že dohodu účastníkov o zmluvnej pokute ťažko možno akceptovať ako súčasť všeobecných zmluvných úverových podmienok. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka zmluvná pokuta sa považuje za sankciu, ktorá má byť osobitne dojednaná a v zákonom predpísanej písomnej forme. Úverové podmienky sú typovými, kde ich obsah a rozsah a to, čo v nich bude alebo nebude a v akej forme a v podobe určuje výlučne len žalovaný ako dodávateľ, ktorý tieto podmienky robí a formuluje. Žalobkyňa ako spotrebiteľka ich nemohla žiadnym zásadným spôsobom ovplyvniť. Ak chce spotrebiteľský úver získať, má možnosť len podpísať a akceptovať zmluvu ako aj úverové zmluvné podmienky. Súd tak dospel k záveru, že dojednanie o zmluvnej pokute v úverových zmluvných podmienkach je neplatné.

31. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa mala v konaní úspech v celom rozsahu, z tohto dôvodu jej súd vo vzťahu k žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník postupom podľa § 262 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach.

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.